

Projektnamn: Förnyelsebara drivmedel i Region JH

Programområde: Mellersta Norrland

Ärende ID: 20201262

Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Ett historiskt klimatavtal slöts vid FN:s klimatmöte i Paris 2015. För att nå tvågradersmålet måste klimatarbetet växlas upp. Sveriges och Jämtlands utsläpp minskar men det går för långsamt, den stora utmaningen är transportsektorn där mer än 90 % av energin som förbrukas inte är förnybar. Sverige har som nationella miljömål att begränsa klimatpåverkan vilket även är Jämtlands läns mål. I etappmålet ska 40% av växthusgaserna minskas till år 2020 jämfört med år 1990.

I Jämtlands läns miljömålsprogram är klimatmålet prioriterat. Där finns mål om att utveckla transportinfrastruktur som gynnar en hållbar utveckling i regionen och att utnyttja omställningen till fördel för regionens ekonomiska utveckling. I klimatstrategin för Jämtlands län är visionen att bli fossilbränslefri till år 2030 men, för att förverkliga visionen behöver tillgången på förnybara bränslen och drivmedel öka.

Den målbild som visionen målar upp behandlar tre aspekter:

1. Att snabbt minimera länets påverkan på jordens klimat, och att ge andra tillgång till förnyelsebar energi. Detta ger minskade sårbarheter och energikostnader, samt möjlighet till ökad avkastning.
2. Att länet aktivt förekommer klimatförändringarna snarare än att passivt inväntar samhällseffekterna, innebär att vissa sårbarheter och risker försvinner eller minimeras och att samhällskostnaderna kan minska.
3. Att länets aktörer samverkar är avgörande för hur vi lyckas i den stora utmaning som klimatarbetet innebär, och resultatet utgör en viktig faktor i den regionala utvecklingen.

I Klimatrådet Jämtlands län finns ett antal transportföretag som strävar mot att ställa om från fossila drivmedel till förnyelsebara drivmedel. Dessa transportföretag står inför liknande problematik som rör vilket drivmedel är bäst att ställa om till, infrastruktur men tankmöjlighet, logistik och ekonomi. Framtidens lösningar för transportsektorn består knappast av en och samma

lösning för alla. Med stor sannolikhet kommer flera olika drivmedel och tekniker behövas. Vi kan i dagsläget omöjligt veta vilka lösningar som i slutändan kommer att gälla. Därför är det av stor vikt att skapa ett flexibelt system som gör det lätt att ställa om då nya, bättre lösningar kommer.

Omvärld och samverkan

Klimatråd Jämtlands län samlar länets företag och organisationer till en gemensam samarbetsplattform för samarbete och för idé och kunskapsutbyte. Klimatrådet ska delta i den fortlöpande utvecklingen av klimatstrategin för Jämtlands län med tillhörande åtgärdsplaner och vara drivande att genomföra denna.

Inlandsbanan AB är en del av Klimatrådet och är aktiv i arbetsgruppen som arbetar med Biobränsle- och transporter. Inlandsbanan AB har styrelsebeslut på målet att vara fossilfri år 2020 och har därför ett stort intresse att driva den här frågan tillsammans med samarbetspartner i Klimatrådet och andra transportaktörer.

Förstudien kommer att genomföras för Klimatråd Jämtlands läns räkning och drivas utifrån de behov och frågeställningar som har diskuterats inom dess strategiska nätverk. Ambitionen i förstudien är också att utöka detta till fler transportaktörer. Projekt med inriktning minskad klimatpåverkan. Inom projektet Green Highway (www.greenhighway.nu), har det sedan flera år tillbaka skett arbete för att skapa en fossilbränslefri och gränsöverskridande transportkorridor mellan Sundsvall-Östersund-Trondheim. Projektet har särskilt nått framgångar på personbilssidan.

I Jämtlands län pågår en förstudie för att främja utbyggnad av ladd infrastruktur. I Västernorrlands län har en liknande förstudie just genomförts. I Norge, och regionen kring Trondheim är ladd infrastrukturen väl utbyggd. Laddstolpar är en del av lösningen gällande förnybara drivmedel men behöver kompletteras av andra lösningar.

Denna förstudie fokuserar på tung trafik i Jämtlands län och är initierad av aktörer med främst tunga fordon. Förstudien inkluderar viktiga knypunkter och stråk även utanför Green Highway huvudsakliga område och är därför ett bra komplement till arbetet som skett. Stora möjligheter finns att samarbeta med Green Highway. Ett gott exempel som förstudien är tänkt att undersöka är det nyligen öppnade tankstället för olika miljövänligare drivmedel i Skellefteå. <http://biofuelregion.se/ny-tankstation-for-biogas-och-andra-miljobranslen>

Koppling till det lokala näringslivet

Jämtlands län är en glesbygdsregion och är beroende av transporter, både för in- och uttransporter. Många av våra företag är exportföretag och ett robust transportsystem med konkurrenskraftiga transportpriser är avgörande för att

dessas överlevnad. I arbetet mot ett fossilbränslefritt län utgör transportsektorn en avgörande del i omställningen. En snabb utveckling mot förnybart bör ske nu för att inte halka efter. Frågan är inte om en omställning till förnybart bör ske. Frågan är hur väl rustade Jämtlands transportaktörer är då fossila bränslen inte längre är ett alternativ. Aktörerna som är aktiva i Klimatrådets arbetsgrupp, Biobränslen och transporter, har alla starka incitament, tydliga ägardirektiv eller mål om att arbeta för att ställa om till förnybara bränslen. Förstudien i sig kommer att vara ett sätt att lyfta frågan även för länets övriga transportaktörer. Många av de förnybara drivmedelsalternativ som finns på marknaden i dagsläget utgörs av biobaserade bränslen tillverkade av skogsråvara. Skogsbranschen är en mycket viktig del av Jämtlands läns näringsliv. En ökad efterfrågan på skogsråvara skulle i förlängningen också kunna vara en möjlighet för skogslänet Jämtland.

Mål och resultat

Mål

Förstudiens övergripande mål är att hitta möjliga lösningar för en god infrastruktur av tankställen med förnybara drivmedel för fordon i Jämtlands län, som möjliggör för företag, myndigheter och andra offentliga organisationer att bedriva transporter med lågt koldioxidavtryck.

Det primära målet med förstudien är att identifiera aktörer i länet som efterfrågar förnybara drivmedel samt intressanta drivmedelstyper. Målet är även att hitta lösningar med logistik och infrastruktur och aktörer som är intresserade av att bygga, äga och drifva tankställen för de drivmedel som efterfrågas. Förstudien ska också undersöka strategiska, praktiska och ekonomiska förutsättningar för tankstationer med förnybara drivmedel i Jämtlands län. Flera av transportaktörerna i Klimatrådet har ägardirektiv som ställer krav på minskad miljöbelastning och klimatpåverkan, vilket innebär att innovativa lösningar och möjligheter behöver identifieras. I dagsläget är omställning till förnybara drivmedel framförallt en kostnadsfråga för dessa aktörer, men även infrastruktur för ex tankställen och tillgång på drivmedel är utmaningar. Förstudien ska därför utreda om det finns gemensamma behov som kan effektivisera och minska på kostnader genom samarbete mellan aktörer. Förstudien ska resultera i en förstudierapport med kartläggning över vilka organisationer i Jämtlands län som har behov av förnyelsebara drivmedel samt vilken typ av drivmedel som efterfrågas. Rapporten ska även resultera i vilka problem och möjligheter som aktörerna står inför och vad som skulle underlätta för att ställa om och bli fossilfri.

Målgrupper

Projektet riktar sig primärt till aktörer som bedriver transporter med tunga fordon och som efterfrågar förnybara drivmedel i Jämtlands län och till aktörer som är intresserade av att bygga, äga och drifva tankstationer med förnybara bränslen. Exempelvis åkerier, bussbolag, flygplatser, taxi, tankbolag, företrädare för servicepunkter, befintliga tankstationer mm. Eftersom etablering av tankstationer med förnybara drivmedel gynnar hela transportsektorn är den sekundära målgruppen privatpersoner och vanliga medborgare.

Förväntat resultat vid projektavslut

Förstudien ska belysa vilka möjligheter som finns inom regionen Jämtland Härjedalen att övergå till fossilfria/förnybara bränslen för transporter som idag använder fossila drivmedel. Förstudien ska i en kartläggning ge svar på om och var det finns underlag för att etablera (fler) tankställen för förnybara bränslen och vad som är en praktisk och genomförbar lösning för att kunna tillgodose Jämtlands läns transportaktörers behov.

Projektet ska besvara följande frågor:

Vilka aktörer inom transportsektorn är intresserade/efterfrågar förnybara drivmedel?

Vilka drivmedel är intressanta/efterfrågade av aktörer i länet och finns det möjlighet till samarbete ex. vid upphandling av drivmedel?

Vilka platser i länet är strategiska/lämpliga för att etablera tankstationer för förnybara bränslen?

Här finns flera behov som behöver tillgodoses, beroende på vilka aktörer som visar intresse. Vilka aktörer kan tänkas sig bygga/investera tankstationer med de förnybara drivmedel som efterfrågas?

Vilka aktörer kan äga/drifva tankstationer med förnybara drivmedel?

Vilka typer av investeringsbidrag finns?

Vad är nästa steg för att komma vidare?

Är en demo-anläggning för en multifuel- /grön station ett sådant steg och finns i sådana fall möjlighet att söka medfinansiering för en sådan idé? (Se exempel på ett sådant tankställe) Förstudien förväntas också öka medvetenheten, kunskaper och engagemang hos målgrupperna gällande möjliga alternativ av förnybara drivmedel som finns på marknaden samt öppna upp för diskussion för de som är intresserade, men som idag inte vet om varandra.

Målvärde för aktivitetsindikatorer

Inte aktuellt för förstudie.

Organisation och genomförande

Projektorganisation

Projektägare: Inlandsbanan AB Referensgrupp: Inlandsbanan AB, Swedavia AB, Taxi Östersund, Centrala buss, Region Jämtland Härjedalen. Projektledare tillsätts när stöd och finansiering är beslutat.

Arbetsätt

Förstudien ska genomföras av en driven projektledare som kommer att tillsättas så snart finansiering är beslutad. I förstudien ska ingå att söka fakta om biodrivmedel, möjliga aktörer och leverantörer samt andra fakta som är relevant. Projektledaren ska förbereda frågeformulär och förbereda intervjuer. Projektledaren ska ta kontakt med aktörer som är relevanta för studien och intervjua dessa om deras behov och vad som krävs för en omställning. Projektledaren ska producera en rapport med svar på frågeställningar och förslag på möjliga genomförande samt distribuera till intressenter. Referensgruppen ska tillsammans med Projektledare ha ett uppstartsmöte som ska protokollföras. Där bestäms behovet av mötestider och avstämning av förstudien. Minst två tillfällen ska referensgruppen träffas med projektledare för avstämning. Inlandsbanan erbjuder vid behov arbetsplats med dator till projektledaren.